

ІСТОРИЧНІ І ПОЛІТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Видання Донецького національного
університету, історичний факультет

НАУКОВИЙ
ЖУРНАЛ

Засновано у 1999 р.

№ 3–4 (57–58), 2014
грудень

ЗМІСТ

Історія України

Забавин В. О. ПОГРЕБЕНИЯ СРУБНОЙ КУЛЬТУРЫ СЕВЕРНОГО ПРИАЗОВЬЯ С МЕТАЛЛИЧЕСКИМИ НОЖАМИ	9
Руднік Д. Г. ПОХОДЖЕННЯ БОЯР У КИЇВСЬКІЙ РУСІ: ЕТНІЧНИЙ АСПЕКТ	23
Гіпіч В. В. ЕТНОКОНФЕСІЙНА САМОСВІДОМІСТЬ МЕШКАНЦІВ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ КІНЦЯ XVI – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XVII СТ.	31
Шандра І. О. НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ПРОЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ БУРЖУАЗІЇ УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЙ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)	41
Забудкова О. А. ПРОБЛЕМА МОНОПОЛІЗАЦІЇ СОЛЯНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ ТА КРИМУ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	53
Задунайський В. В. ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНА ПІДГОТОВКА КУБАНСЬКИХ КОЗАКІВ 2-Ї ЧЕРГИ СЛУЖБИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	61
Волошенко В. О. КОНСТРУЮЮЧИ «СЕЛЯНСТВО»: ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СЕЛЯНСЬКОЇ СПІльнотИ НА ШПАЛЬТАХ ЧАСОПИСУ “КІЕВСКАЯ СТАРИНА”.....	92
Коник О. О. ОБОРУДКА З ВУГЛЕНОСНОЮ ЦЕРКОВНОЮ ЗЕМЛЕЮ ТА ЇЇ ВІДЛУННЯ В ДЕРЖАВНИЙ ДУМІ (1910).....	68

Дмитрик І. О. НЕСТАНДАРТНІ МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ ЖИТЛОВОЇ ПРОБЛЕМИ 1920-Х РР. (НА МАТЕРІАЛАХ ДОНБАСУ)	80
Горбатюк О. О. НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНА БАЗА ШКІЛ КИЄВА (ДРУГА ПОЛОВИНА 40-Х – ПОЧАТОК 50-Х РР. ХХ СТ.).....	87
Буряк Ю. Ю. РОЛЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ У ПРОВЕДЕННІ БАРВІНКОВЕ-ЛОЗОВСЬКОЇ ОПЕРАЦІЇ	101

Історіографія, джерелознавство

Кондратьєва Д. А. ОБРАЗ УКРАЇНИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ П. КУЛІША	108
Пятницькова І. В. ЗНАЧЕННЯ КООПЕРАЦІЇ У ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.: СУЧАСНА ІСТОРІОГРАФІЯ	159
Сучкова О. Ю. ПОВСЯКДЕННІСТЬ єВРЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УСРР У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВІТЧИЗНЯНИЙ ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ВІМІР	115
Арабаджи С. С. ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ АКТОВІ МАТЕРІАЛИ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ГРЕЦЬКОГО СУДУ ЯК ІНФОРМАТИВНІ ДЖЕРЕЛА З ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ	125
Гедьо А. В., Остроушко Ю. Р. ДИТЯЧА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ І БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII—НА ПОЧАТКУ XIX СТ.: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ	131
Кригіна О. В. МЕТРИЧНІ КНИГИ ЯК ДЖЕРЕЛО ДЕМОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ЧАСТИНА ТРЕТЬЯ «ПРО ПОМЕРЛІХ».....	141
Кухлев А. С. ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ МІСТА В НАРАТИВНИХ МАТЕРІАЛАХ XIX СТ.....	150
Гедьо А. В., Йорданова Ю. В. ЖІНКА В УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ 20–30-х рр. ХХ ст. ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЕПІСТОЛЯРНОЇ СПАДШИНИ.....	166
Ковальська Л. А. МЕМУАРИ УЧАСНИКІВ РАДЯНСЬКОГО ПАРТИЗАНСЬКО-ПІДПІЛЬНОГО РУХУ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО	172
Петрова І. О. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЛОВОДСТВА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ У ХХ СТ.: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ	182
Костенко А. В. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЛАПІДАРНОЇ КОЛЕКЦІЇ ХЕРСОНСЬКОГО ОБЛАСНОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ.....	191

Зарубіжна історія

Сацький П. В. САМОВИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦІВ У ГЕОПОЛІТИЧНИХ МОТИВАЦІЯХ КРАЇН-ПЕРЕМОЖНИЦЬ У ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ	197
Лихачова Л. Б., Яковлев А. В. ОБРАЗ «ВОРОГА» В ЕКОНОМІЦІ СРСР 1945–1953 РР. НА ПРИКЛАДІ СМІХОВОЇ КУЛЬТУРИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЖУРНАЛУ «КРОКОДИЛ»).....	209
Величенко О. О. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ВІДНОВЛЕННЯ СДПН У СХІДНІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ (ТРАВЕНЬ 1945 – КВІТЕНЬ 1946 РР.).....	221
Пилипенко В. В. ПОЛІТИЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКИХ РУХІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ІСЛАМСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ІРАНІ.....	229
Петренко К. А. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ОБ'ЄДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ І КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ (1990–1995 РР.)	236

Політичні науки

Городня Н. Д. ТРАНСФОРМАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКО-ІНДІЙСЬКИХ ВІДНОСИН У ПЕРШЕ ПОСТБІПОЛЯРНЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ	246
Шевчук О. В. «ТАЙВАНСЬКА ПРОБЛЕМА» В АМЕРИКАНСЬКО-КИТАЙСЬКІЙ ВЗАЄМОДІЇ В ПЕРІОД ПРЕЗИДЕНТСТВА ЧЕНЬ ШУЙБЯНЯ.....	260
Дудко І. Д. ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЄС У ВИМІРІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ І ПЕРСПЕКТИВ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	266
Осьельська О. С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В КОНТЕКСТІ СТРУКТУРУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОСТОРУ	276
Богінська І. В. РАДА БЕЗПЕКИ РФ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ (1990-ТИ РР.)	285
Лисак В. Ф. ДИСЦИПЛІНА «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» В СИСТЕМІ ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ.....	295

CONTENTS

History of Ukraine

<i>Zabavin V. O. THE BURIALS OF TIMBER-GRAVE CULTURE OF NORTHEN AZOV WITH METAL KNIVES .....</i>	9
<i>Rudnik D. G. THE ORIGIN OF THE BOYARS IN KIEVAN RUS: ETHNICAL ASPECT .....</i>	23
<i>Gipich V. V. ETHNIC CONFESSIAL APPERCEPTION OF CITIZENS OF UKRANIAN TOWNS OF THE END OF XVI-THE FIRST HALF OF XVII CENTURIES.....</i>	31
<i>Shandra I. A. RESEARCH PROJECTS OF THE REPRESENTATIVE ORGANIZATIONS OF THE BOURGEOISIE OF THE UKRAINIAN PROVINCES (THE SECOND HALF OF XIX-THE BEGINNING OF THE XX CENTURIES) .....</i>	41
<i>Zabudkova O. A. THE PROBLEM OF MONOPOLIZATION OF THE SALT INDUSTRY IN SOUTH-EASTERN UKRAINE AND CRIMEA IN THE LATE XIX AT THE END OF THE XX CENTURY .....</i>	53
<i>Zadunajskyj V. V. MILITARY-APPLIED PREPARATION KUBAN COSSACKS 2 ND STAGE SERVICE IN THE EARLY TWENTIETH CENTUR.....</i>	61
<i>Voloshenko V. O. DEVELOPING „PEASANTRY”: DIFFERENTIATION AMONG THE PEASANTRY AT PAGES OF THE “KYIVSKA STARYNA” MAGAZINE .....</i>	68
<i>Konyk O. O. TRANSACTION WITH THE COAL-BEARING CHURCH LAND AND ITS ECHO IN THE STATE DUMA (1910) .....</i>	76
<i>Dmitrik I. O. UNCONVENTIONAL METHODS FOR SOLUTION THE HOUSING PROBLEMS IN 1920S (ON THE MATERIALS OF DONETSK REGION).....</i>	88
<i>Gorbatuk O. O. EDUCATIONAL AND MATERIAL BASE OF SCHOOLS IN SECOND HALF OF 40s-BEGINNING OF 50s YERS OF 20th CENTURE .....</i>	95
<i>Buriak Y. Y. BARVINKOVE-LOZOVSKY OPERATION: RAILWAY ASPECT.....</i>	100

Historyography, source science

<i>Kondratieva D. A. IMAGE OF UKRAINE IN THE ARTISTIC HERITAGE P. KULISH.....</i>	108
<i>Pyatnytskova I. V. THE IMPORTANCE OF COOPERATION IN UKRAINIAN SOCIETY'S LIFE IN EARLY XX CENTURY: THE MODERN DOMESTIC HISTORIOGRAPHY .....</i>	114
<i>Suchkova O. Y. EACH DAY LIFE OF JEWS IN USSR IN INTERWAR PERIOD: MOTHERLAND'S HISTORIOGRAPHY .....</i>	122

<i>Arabazhy S. S. PUBLICLY-LEGAL ACT MATERIALS OF MARIUPOL GREEK COURT AS INFORMATIVE SOURCES FROM GREEKS' DAILY LIFE OF THE NORTH AZOV SEA REGION.....</i>	132
<i>Gede A. V., Ostroshko J. R. CHILD HOMELESSNESS AND NEGLECT IN THE RUSSIAN EMPIRE IN THE SECOND HALF OF THE XVIII–EARLY XIX CENTURIES. ARTICLE: ANALYSIS OF LEGISLATIVE ACTS .....</i>	138
<i>Kryhina O. V. PARISH-REGISTERS AS THE SOURCE OF DEMOGRAPHIC INFORMATION: PART III «ABOUT THE DECEASED» .....</i>	148
<i>Kuhlev A. S. SOUTH UKRAINIAN CITIES IN THE 19TH CENTURY NARRATIVE MATERIALS.....</i>	157
<i>Gedo A. V., Iordanova Yu. V. «WOMAN IN UKRAINIAN SCIENTIFIC SPACE 20-30'S OF XX CENTURY THROUGH THE PRISM OF EPISTOLARY HERITAGE».....</i>	166
<i>Kovalska L. A. MEMOIRS PARTICIPANTS SOVIET PARTISAN AND UNDERGROUND MOVEMENT AS A HISTORICAL SOURCE .....</i>	172
<i>Petrova I. O. PAPERWORK MANAGEMENT IN LOCAL GOVERNMENT BODIES IN UKRAINE DURING THE TWENTIETH CENTURY: HISTORIOGRAPHIC ANALYSIS.....</i>	182
<i>Kostenko A. V. STAGES OF KHERSON MUSEUM OF REGIONAL STUDIES LAPIDARIUM DEVELOPMENT .....</i>	190

World History

<i>Satskyy P. V. UKRAINIAN SELF-DETERMINATION IN GEOPOLITICAL PLANS FOR THE VICTORIOUS COUNTRIES IN WORLD WAR I .....</i>	196
<i>Lykhachova L. B., Yakovliev A. V. THE PRESENTATION OF “ENEMY” IN THE ECONOMICS OF USSR (1945–1953) IN HUMOUR CULTURE (ON THE “CROCODILE” MAGAZINE EXAMPLES) .....</i>	208
<i>Velychenko O. O. ORGANIZATIONAL RESTORATION OF SDP IN THE EASTER OCCUPATION ZONE OF GERMANY (MAY 1945-APRIL 1946).....</i>	221

<i>Pylypenko V. V. THE POLITICIZATION OF THE STUDENT MOVEMENT AS AN INTEGRAL PART OF THE ISLAMIC REVOLUTION IN IRAN .....</i>	228
<i>Petrenko K. A. THE RELATIONSHIP BETWEEN UNITED GERMANY AND THE COUNTRIES OF THE VISEGRAD GROUP (1990–1995 YEARS).....</i>	235

Political science

<i>Gorodnia N. D. TRANSFORMATION OF U.S.-INDIA'S RELATIONS DURING THE FIRST POST-COLD WAR DECADE .....</i>	246
--	-----

<i>Shevchuk A. V. «TAIWAN PROBLEM» IN US-CHINA COOPERATION UNDER PRESIDENT CHEN SHUI-BIAN .....</i>	260
<i>Dudko I. D. INSTITUTIONAL AND JUDICIAL TENDENCIES OF EU IN DIMENSION OF NATIONAL INTERESTS AND PERSPECTIVES OF INTEGRATON POLICY OF UKRAINE .....</i>	266
<i>Osel's'ka O. S. PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINIAN STATEHOOD FORAMTION IN THE CONTEXT OF GLOBAL POLITICAL ARIA STRUCTURING .....</i>	276
<i>Boginska I. V. SECURITY COUNCIL OF RUSSIAN FEDERATION IN THE SYSTEM OF FOREIGN POLICY DECISION-MAKING (1990'S) .....</i>	285
<i>Lisak V. F. INTERNATIONAL RELATIONS SCIENTIFIC STUDY IN THE SYSTEM OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE.....</i>	295